

Seletuskiri 2015. aasta eelarve juurde

Kihelkonna valla 2015.a. eelarve koostamise õiguslikud alused on kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (KOKS), kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFŠ), Kihelkonna valla arengukava ja Kihelkonna valla eelarvestrateegia.

KOFŠ järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Seda nimetatakse eelarve põhitegevuse tulemiks. Mida suurem on eelarve põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse finantseerimise võime.

KOFŠi peamisteks eesmärkideks on:

- eelarvekorralduse kaasajastamine ja finantsjuhtimise moderniseerimine;
- eelarvekorralduse ja finantsarvestuse põhimõtete ühtlustamine ja tekkepõhise eelarvestamise regulatsiooni kehtestamine;
- eelarvestruktuuri muutmine vastavaks raamatupidamises ja erasektori finantsjuhtimises rakendatavatele esitlusviisidele;
- keskpika eelarvestamise põhimõtete rakendamine koos tulemuspõhise eelarvestamise aspektidega;
- arengukava koostamise ja eelarveprotsessi läbipaistvus ning avalikkusele pidev informatsiooni edastamine;
- finantsdistsipliini tagamine.

Eelarveosad on: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus. Üldiseks põhimõtteks on ka see, et igapäevased vajadused vallaelu korraldamiseks on kaetakse põhitegevuse tulude arvelt, st põhitegevuse tulem peab olema positiivne, et tagada valla jätkusuutlikkus.

Kihelkonna valla 2015.a. eelarve on koostatud kassapõhiselt üheks aastaks ja eurodes.

Kihelkonna valla 2015. aasta koondeelarve

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
PÕHITEGEVUSE TULUD	899 938	1 018 751	936 639
Maksutulu	454 081	473 828	479 100
Kaupade ja teenuste müük	149 360	172 701	163 960
Saadavad toetused	162 795	193 648	187 979
Muud tegevustulud	133 702	178 574	105 600
PÕHITEGEVUSE KULUD	844 120	904 284	935 070
Antavad toetused	47 074	48 212	58 547
Muud tegevuskulud	797 046	856 072	876 523
PÕHITEGEVUSE TULEM	55 818	114 467	1 569
INVESTEERIMISTEGEVUS	-179 324	-127 244	-9 020
Põhivara soetus ja renoveerimine	-223 616	-137 313	-3 500
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	46 644	20 083	3 600
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	0	-7 755	-7 200
Finantstulud-ja kulud	-2 352	-2 259	-1 920
EELARVE TULEM	-123 506	-12 777	-7 451
FINANTSEERIMISTEGEVUS (laenu tagasimaksmine)	-8 467	-16 933	-16 940
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-131 973	-29 710	-24 391

Kihelkonna valla 2015.a eelarve **põhitegevuse** tulude maht on 936 639 eurot, põhitegevuse kulude maht on 935 070 eurot ja põhitegevus kokku on positiivse tulemiga summas 1 569 eurot.

Investeeringustegevuse tulud on 3 680 eurot, investeeringustegevuse kulud 12 700 eurot. Investeeringustegevus kokku on negatiivne.

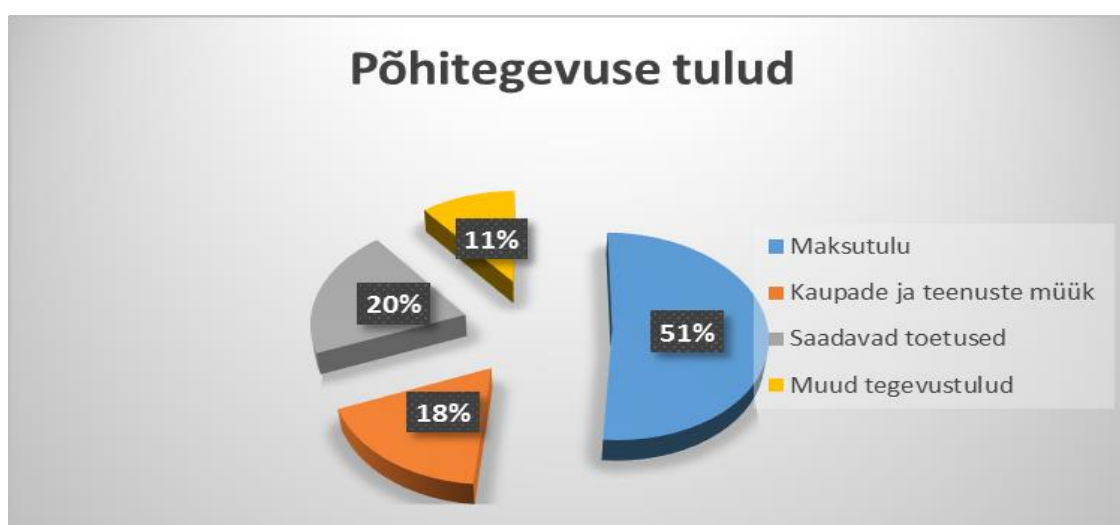
Finantseeringustegevuse väljaminekuks on laenu tagasimakse 16 940 eurot.

Kihelkonna valla 2015. aasta eelarve tulem on negatiivne 7 451 euro ulatuses. See tähendab, et eelarve on puudujäägis .

Põhitegevuse tulud

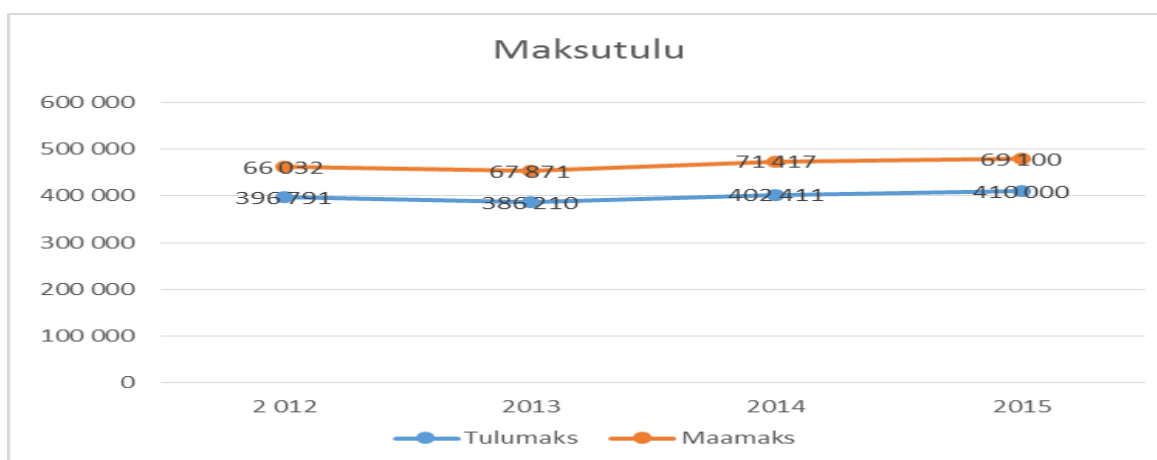
2015. aasta eelarves on planeeritud tulu 936 639 eurot. See on 82 112 eurot ehk 8,8% vähem kui 2014. aasta eelarve täitmine.

Kihelkonna valla põhitegevuse tulud

Maksutulu on planeeritud 479 100 eurot, see moodustab 51% põhitegevuse tuludest. Maksutulu suurimad tuluallikad on tulumaks ja maamaks.

Ülevaade maksutulu laekumisest.

Kaupade teenuste müügist on laekumisi kavandatud 163 960 eurot, see on 8 741 eurot vähem kui 2014. aastal.

Ülevaade kaupade ja teenuste müügist

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Riigilõiv	3 870	4 070	3 500
Laekumine haridustegevusest	12 621	20 464	9 800
Laekumine kultuuritegevusest	3 564	2 656	3 500
Laekumine sotsiaalabitegevusest	118 547	134 261	136 480
Laekumine rendi tuludest	640	900	1 600
Laekumine transporditeenusest	8 239	7 553	8 500
Muu kaupade ja teenuste müük	1 879	2 797	580
Maksutulu:	149 360	172 701	163 960

KOV eelarvesse laekub majandustegevuse registris tehtavatelt toimingutelt võetav riigilõiv, ehitus- ja kasutusloa väljastamise eest võetav riigilõiv ja kauplemislubade riigilõiv.

Laekumised haridusalasest tegevusest on planeeritud 9 800 eurot, seal on arvestatud lasteaia osalustasu, toidurahad, ruumide kasutuse tulu ja kohatasud teistelt KOV-lt hariduskulude katteks.

Kihelkonna kooli arvestuslik kohatasu on 496,59 eurot kuus. Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud piirmäär 2015. aasta hariduskulude katmisel on 91 eurot kuus.

Lasteaia kohatasu 398,75 eurot kuus. Lastevanemate poolt kaetav õppevahendite kulu suurus on 6,07 eurot. Meile laekub kahe lapse eest kohatasu teistelt omavalitsustelt.

Laekumised kultuurialasest tegevusest: Rahvamaja piletimüügist ja ruumide kasutamisest on planeeritud 3 500 eurot.

Laekumised sotsiaalalalasest tegevusest on 136 480 eurot. Hooldekodu kohatasu on alates 01.01.2015. aastast 540 eurot kuu.

Laekumised rendituludest: Siin kajastub tulu valla omandis olevate hoonete, pindade ja inventari rendist.

Laekumised transporditeenustest all on arvestatud Vilsandi üleveoga seotud piletitulu. 2015. aastasse on planeeritud tulu summas 8 500 eurot.

Muude kaupade ja teenuste müügi tulu all on arvestatud Viki küla veemaksu laekumist 500 eurot, kantseleiteenuse ja müügipiletite eest saadav tulu.

Saadavad toetused on eelarvesse planeeritud 187 979 eurot. Saadavad toetused moodustavad eelarve põhitegevuse tuludest 20 % ja jagunevad sihtotstarbelisteks ja mittesihtotstarbelisteks. Sihtotstarbeliste toetustena on eelarves toetus ühenduse pidamiseks Vilsandi saarega 15 600 eurot, toetus laeva remondi kulude katteks 6 000 eurot ja PRIA-lt saadav koolipiima- ja puuviljatoetus.

Mittesihtotstarbeliste toetuste all on toetusfond summas 159 779 eurot ja Sotsiaalministeeriumi poolt eraldatud tegevustoetus 5000 eurot läheb hooldekodu söögitoa remondile.

Sellest aastast kajastub teederaha toetusfondi sees, sellest ka muutus andmete võrdlemisel.

Eelarve ei kajasta ühekordseid sihtotstarbelisi toetusi, kuna toetuste saamisi ja nende rahastamist on raske prognoosida.

Ülevaade toetusfondist

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Toetusfond	101 488	96 271	94 101

Muud tegevustulud on kokku 105 600 eurot. Siin all kajastuvad vee erikasutuse, maavarade kaevandamise tasu ja saastetasud.

Ülevaade muudest tegevustuludest.

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Maavarade kaevandamise tasu	132 330	173 900	105 000
Vee erikasutustasu	490	487	500
Saastetasud	217	105	100
Kokku:	133 037	174 492	105 600

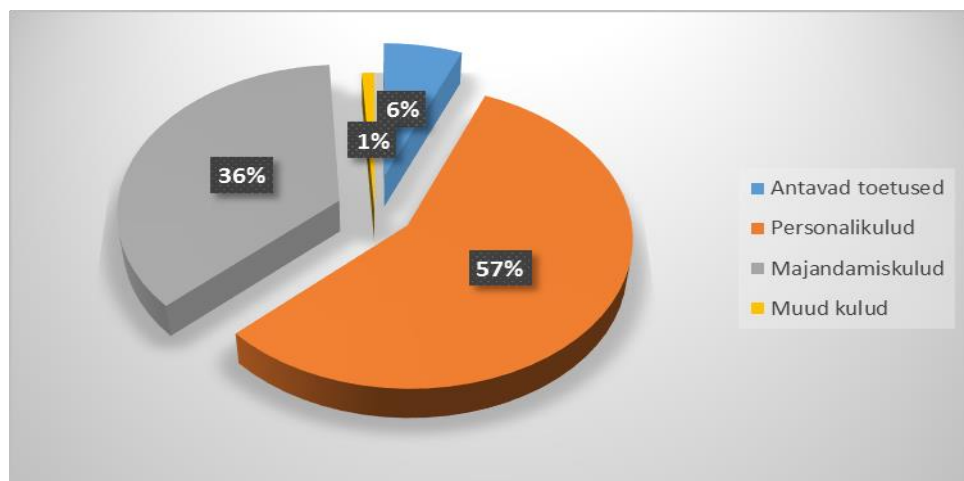
Põhitegevuse kulud

2015. aasta eelarves on planeeritud kulud 935 070 eurot. See on 30 786 eurot ehk 3,4 % rohkem kui 2014. aasta eelarve täitmine.

Põhitegevuse kulud

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Antavad toetused	47 074	48 212	58 547
Muud tegevuskulud	797 046	856 072	876 523
Kokku:	844 120	904 284	935 070

Põhitegevuse kululiikide osakaal kogu põhitegevuse kuludest 2015.a.

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Antavad toetused	47 074	48 212	58 547
Personalikulud	479 580	505 118	530 600
Majandamiskulud	317 454	350 948	336 853
Muud kulud	12	6	9 070
Kokku:	844 120	904 284	935 070

Antavad toetused jagunevad: sotsiaaltoetused, sihtotstarbelised toetused ja mitte-sihtotstarbelised toetused.

Antavatest toetustest moodustavad suurema osa sotsiaaltoetused, mis on võrreldes eelmise aastaga suurenenud 24,5%. Kogu toetuste mahust moodustavad sotsiaaltoetused 80,1% ja 19,9% moodustavad liikmemaksud ja tegevustoetused.

Antavad toetused

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Sotsiaaltoetused	36 098	37 672	46 912
Sihtotstarbelised toetused	1 199	2 234	1 590
Mittesihtotstarbelised toetused	9 777	8 306	10 045
Kokku:	47 074	48 212	58 547

Muude tegevuskulude all 2015. aasta eelarves on personalikulud, majanduskulud ja muud kulud.

Personalikulud: õpetajate miinimumpalk on vastavuses riigipoolsele rahastamisele, miinimumpalgaliste töötasu on tõstetud vastavalt kehtestatud miinimumpalgale (390 eurot). Suuremad palga muutused on kooli ja hooldekodu personalikuludes, kus palgatõus mahtus 10-22% sisse. Muudatused tulid sisse ka seoses struktuuri muutmisega.

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Üldvalitsemine	131 552	137 737	136 360
Majandus	11 618	11 714	12 090
Keskonnakaitse	4 346	4 813	5 330
Elamu-ja kommunaalmajandus	5 671	5 675	6 300
Vaba aeg ja kultuur	28 280	29 689	31 940
Haridus	208 249	220 884	232 470
Sotsiaalne kaitse	89 864	94 606	106 140
Kokku:	479 580	505 118	530 000

Majanduskulude eelarvest kaetakse administreerimiskulud, koolituskulud, ruumide-, hoonete ja rajatiste majandamiskulud, sõidukite ülalpidamiskulud, inventari ja IT kulud, õppevahendite kulud, vaba aja korraldamise kulud jms.

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Üldvalitsemine	39 317	31 760	35 350
Majandus	85 009	121 892	98 320
Keskonnakaitse	16 584	11 983	10 600
Elamu-ja kommunaalmajandus	9 614	10 339	8 710
Vaba aeg ja kultuur	36 415	36 173	39 805
Haridus	80 294	83 840	83 050
Sotsiaalne kaitse	50 221	54 961	61 018
Kokku:	317 454	350 948	336 853

Muude kulude eelarves on planeeritud reservfond summas 9 000 eurot.

Kihelkonna valla eelarve 2013-2015 tegevusalade järgi koos investeringutega

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
üldised valitsussektori teenused	177 002	175 770	187 650
Vallavolikogu	8 378	9 247	9 250
Vallavalitsus	160 886	160 152	162 400
Reservfond	0	0	9 000

Muud üldised teenused	3 682	4 042	5 000
Valimised	1 504	0	0
Valitsussektori võla teenindamine	2 552	2 329	2 000
avalik kord ja julgeolek	101	104	110
Pääteteenistus	101	104	110
majandus	267 192	220 394	111 490
Põllumajandus	403	300	220
Maanteetransport	205 975	73 316	67 940
Ühistranspordi korraldus	3 975	3 825	5 000
Veetransport	46 554	138 627	25 782
Turism	1 231	1 146	1 548
Arendusprojektid ja planeeringud	4 718	1 777	3 400
Muu majandus	4 336	1 403	7 600
keskkonnakaitse	20 930	16 796	15 930
Jäätmekäitlus (Heakord)	20 930	16 796	15 930
elamu-ja kommunaalmajandus	17 230	66 390	22 210
Veevarustus	380	8 353	7 750
Tänavavalgustus	6 177	47 753	5 800
Muu elamu ja kom majand tegevus(Kalmistu)	10 673	10 284	8 660
vabaaeg ja kultuur	91 298	68 686	76 790
Sport	2 266	2 518	4 710
Laste muusikakool	0	0	950
Noorsootöö	645	1 153	1 100
Raamatukogu	10 243	11 049	11 275
Rahvakultuur	55 133	53 078	58 525
Laululava	23 011	888	230
haridus	320 352	316 302	316 020
Lasteaed	21 640	25 464	30 850
Lasteaed-kool	259 891	129 804	119 690
Põhikoolid	5 892	126 231	130 510
Gümnaasiumid	8 941	11 158	10 400
Täiskasvanute gümnaasiumid	2 541	2 621	2 800
Koolitransport	2 366	1 440	500
Koolitoit	19 081	19 584	21 270
sotsiaalne kaitse	176 183	187 239	217 570
Muud teenused puuetega inimestele	14 094	13 435	15 400
Eakate sotsiaalhoolekande asutus	131 158	138 198	158 930
Teenused eakatele	964	931	1 720
Laste ja noorte sots hoolekande asutus (lastekodu)	3 839	4 620	5 100
Muud perede ja laste toetus	12 139	15 842	20 311
Teenused sots riskirühmale	213	309	700
Riskirühmade sotshoolekandeaasutus	0	339	0
Toimetulekutoetus	9 621	9 683	9 809
Muud sots kulud	4 155	3 882	5 600
Laenu tasumine	8 467	16 933	16 940
kulud kokku	1 078 755	1 068 614	964 710

Majanduse alla kuuluvad kulutused maakorralduseks, valla teede korrashoiuks, ühistranspordi korraldamiseks, veetranspordiks, turismiks, planeeringute korraldamiseks ja muudeks kuludeks.

Keskkonnakaitse all on kulutused rajatiste majandamiseks, ohtlike jäätmete ja suuremahulise prügi kogumine, samuti jätkatakse prügi vedu ja haljasalade niitmine.

Elamu- ja kommunaalmajanduse alla kuuluvad veevarustus (Viki pumpla elekter ja hooldus), tänavavalgustus, elamu- ja kommunaalmajanduse haldamise kulud.

Vaba aeg, kultuur all kajastatakse kulutusi spordile, kultuurile, noortele ja seltsidele.

Kultuuri halduskulude eesmärgiks on avalike raamatukogude ülalpidamiskulude katmine, kohaliku kultuurielu edendamine, ülevallaliste ja piirkondlike kultuuri- ja spordiürituste toetamine. Siin all kajastub ka spordikoolis käivate laste osalustasu.

Ürituste all kajastub ka EAÜ –le makstavad litsentsitasud (300 eurot).

Toetused seltsidele ja MTÜ-le ürituste korraldamiseks, mis planeeritakse lähtuvalt laekunud taotlustele.

Hariduskulude eesmärgiks on kindlustada valla koolis riiklike õppeplaanidega ettenähtud põhiharidus, tagada vastav arv kohti lasteaias ning tingimused lastele alushariduse omandamiseks, huvihariduse toetamine, õpilastransport, ülekanded teistele linnadele-valdadele nende meie valla laste eest, kes õpivad teistes koolides ja lasteaedades.

Hoolimata väga vähesest laste arvust koolis on otsustatud jätkata 2015/2016 õppeaastat 9. klassilise koolina.

Lasteaed-kool - Lasteaias on 13 ja koolis 23 last. Juuli kuus on lasteaed suletud.

Õpetajate palgad 2015 aastal:

Kulu kokku 124 810 (2014 -122 410),

riik annab 65 461 (2014-70 131)

ja vald paneb juurde 59 349 (2014- 52 279 (see on 47,6 % (2014-42,7%)).

Õppekulud sisaldavad peamiselt õpikute, õppevahendite, töövihikute ja mänguasjade ostmise kulusid.

Advendikohviku tulust on plaanis lasteaia lastele teha õue mänguauto.

Kihelkonna vallast õpivad 30 last järgmistes teiste omavalitsuste koolides:

- Kärla LA – 1 laps
- Lümanda LA – 1 laps
- Kuressaare Vanalinna Kool – 2 last
- Kärla PK - 4 last
- Paldiski PK – 1 last
- SÜG- 4 last
- KG- 7 last
- Viimsi KK – 1 laps
- Põltsamaa G - 1 laps
- Tallinna TG- 1 last
- Kuressaare TG – 2 last
- Haapsalu TG – 1 laps
- Spordikoolis - 3 last
- Muusikakoolis – 1 laps

Sotsiaalne kaitse all arvestatakse kulutusi hoolekandeesutustele, kõiki kindla ja ühekordse iseloomuga sotsiaaltoetusi, sotsiaalse kaitse alase tegevuse haldamist.

Puuetega inimeste kaitse tegevuse all on hooldus- ja hooldajatoetus, ravimi- ja transporditoetus. Samuti toetus OÜ-le Külakaubad 250 eurot kuus kaubabussi teenuse osutamiseks külades.

Perede ja laste tegevusala all kajastuvad järgmised toetused: sünnitoetus, elluastumistoetus, üüritoetus, ranitsatoetus ja lastelaagrite ja ekskursioonide toetamine.

Riikliku toimetulekutoetuse maksmiseks saime toetust 8 425 eurot, millele lisandub ka 2014. aasta lõpujääk ja teenuste osutamiseks 926 eurot.

Hooldekodus on aastaringselt umbes 21-23 inimeset. Inventari ostmiseks on planeeritud 4 500 eurot, mille eest tahetakse osta pesumasin, külmkapp, voodikapid. Plaanis on ära teha söögitoa remont.

Toidupäeva maksumuse ja kohatasu arvestamise aluseks on 21 inimest, kuigi aasta jooksul on kuude lõikes rohkem rahvast sees. Toidupäeva maksumusega on siis 2,41 inimese kohta.

Vald maksab iga kuu ühe inimese eest 391.-

Investeeringustegevus

Investeeringustegevus aastatel 2013-2015

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Põhivara soetus ja renoveerimine	-223 616	-137 313	-3 500
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	46 644	20 083	3 600
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	0	-7 755	-7 200
Finantstulud-ja kulud	-2 352	-2 259	-1 920
Kokku:	-179 324	-127 244	-9 020

Põhivara soetuseks on 2015. aastal plaanitud hooldekodu teisaldatav kaminahi summas 3 500 eurot.

Põhivara soetuseks antava toetusena on planeeritud hajaasustuse programmi elluviimise toetus 7 200 eurot (sellest riigilt 3 600 eurot). See hõlmab bioloogilise puhasti ja puurkaevu rajamist.

Finantstulude-ja kulude vahe on hoiustelt laekuva intressitulu ja finantskuludena makstavate laenuintresside vahe.

Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevuse kogusumma on üks komponente eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamisel.

Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) kohaselt on netovõlakoormus võlakohustuste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakoormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestamise põhimõttest, et suuremas summas likviidsete varade olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustuste võtmist. Netovõlakoormuse arvestus tagab adekvaatsema pildi tegelikust finantsseisust, sest mõõtmise hetkel arvestatakse sellega, kas kohustuste, mille täitmise tähtaeg saabub näiteks paar päeva hiljem, tasumiseks on omavalitsusüksusel vahendid kassas või hoiustel olemas.

Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) kohaselt võetakse seaduses netovõlakoormuse ülemmäära arvutamisel arvesse kohustuste suhet põhitegevuse tuludesse, sest põhivara, osaluste, aktsiate ja osade müügist saadud tulu on reeglina ühekordse iseloomuga ning need võivad erinevatel aastatel eelarve mahtu olulisel määral mõjutada.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Seadus kehtestab netovõlakoormuse ülemmäära, mis sõltub omafinantseerimise võimekusest. Kui põhitegevuse tulem moodustab põhitegevuse tuludest vähemalt 16,6 protsenti (100/6), võib kohustusi võtta kuni põhitegevuse tulude mahuni.

Finantseerimistegevuse all on kajastatud pikaajalise pangalaenu tagasimaksmise vahendid. Vastavalt laenulepingule fikseeriti 15.12.2014 laenulepingu nr 12-081592-JI /19.12.2012.a. uus 6 kuu EURIBOR. Uueks intressimääraks sai 1,898% (EURIBOR 0,1,78 + 1,72 % panga marginaal) aastas. Laenuleping on sõlmitud võrdsete põhiosamaksetena ja lepingu lõppemise tähtaeg on 15.12.2020.a.

Laen sai võetud valla teede rekonstrueerimiseks, parkla ehituseks, Abaja ja Valla tn tänavavalgustuse ehituseks ja Vilsandi liinilaeva ja kaide omaosaluse maksmiseks.

Seisuga 01. jaanuar 2014.a. on pikaajalise pangalenu jääk	118 533.-
2014.aastal maksime laenu tagasi	16 933.-
2014.a. oli intressikulu	2 329.-
2015.aastal on laenu tagasi maksmise kohustus	16 940.-
2015.a. on prognoositav intressikulu	2 000.-

Likviidsete varade muutus

	2013 tegelik	2014 tegelik	2015 projekt
Likviidsete varade muutus	-131 973	-29 710	-24 391

Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse eelarves plussiga ja saldo vähenemine miinusega. Sarnaselt investeerimis-ja finantseerimistegevuse tulemite kajastamisele on vastav regulatsioon vajalik eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamiseks.